

Fælles om fremtidens kommune

Klima, boliger og borger
– 17 forslag til fremtidens kommuner

Indhold

Fælles om fremtidens kommune 4

Overblik 6

Fremtidens lokalmiljø kræver klimasikring 8

- Forslag 1: Fremtidens bygninger skal være mere klimarobuste 9
- Forslag 2: Krav til byggeri i kystnære områder 9
- Forslag 3: Gode bymiljøer med grønne løsninger 10
- Forslag 4: Større prioritering af klimatilpasning 10
- Forslag 5: Krisehåndtering på lokalt niveau 10

Mere skov og grøn energi til alle 12

- Forslag 6: Bedre rammer for skovrejsning 12
- Forslag 7: Offentlige bygninger til vedvarende energi 13
- Forslag 8: Lokal opbakning til grøn energi 13

Byer for alle: flere boliger og mere levende lokalsamfund 14

- Forslag 9: Større boligtilbud i de store byer 14
- Forslag 10: Velfærdsbyggerier uden budgetoverskridelser 15
- Forslag 11: Flere bæredygtige bygninger i fremtiden 15

En sund kommune 16

- Forslag 12: Fokus på en sundere arbejdsplads 16
- Forslag 13: Flere unge i mental trivsel – en indsats mod skolevægring 17
- Forslag 14: Bedre tilknytning til arbejdsmarkedet med smidigere digitalisering 17

Et værdigt ældreliv 18

- Forslag 15: Ældreboliger – til tiden og til budget 18
- Forslag 16: Bedre rådgivning til ældre 19
- Forslag 17: Nye seniorbydele 19

10 hurtige fra branchen

9 ud af 10

danskere har en pensionsopsparing

3 mia. kr.

I 2023 blev der udbetalt erstatninger for skybrudsskader for 3 mia. kr. til danske boligejere

94 pct.

af alle danskere er dækket af indboforsikring

350 mia. kr.

Pensionsbranchen har investeret 350 mia. kr. i den grønne omstilling

2,9 mio.

danskere er dækket af en sundhedsforsikring

54,9 mia. kr.

Forsikringsselskaberne udbetalte i 2023 54,9 mia. kr. i erstatning og til forebyggelse

746.900

I 2022 fik 746.900 personer hjælp til behandling fra deres private sundhedsforsikring

4.115 mia. kr.

Danskernes pensionsopsparing var i 2023 4.115 mia. kr. cirka to gange Danmarks BNP

200 mia. kr.

Pensionsbranchen har investeret mere end 200 mia. kr. i danske ejendomme

80.000

Forsikrings- og pensionsbranchen udbetaler hver måned invalidepension og tab af erhvervsevne-erstatninger til 80.000 danskere.

Fælles om fremtidens kommune

Noget af det smukkeste ved det danske samfund er vores udprægede grad af lokaldemokrati. Fra elevrådet i folkeskolen til kommunalbestyrelsen i kommunen går der en rød tråd om at tage beslutninger for fællesskabets bedste.

Lokaldemokrati er mere end blot en styreform. Det er en måde at sikre, at beslutninger træffes tæt på de mennesker, de påvirker, og i overensstemmelse med deres behov og værdier. Det er her, fællesskabet finder sin stemme, og hvor borgerne får mulighed for at påvirke udviklingen i deres nærmiljø.

Lokaldemokrati rimer ikke bare på skolebestyrelser, sundhedsråd og kommunalbestyrelser. I virkeligheden rimer det også på pensions- og forsikringsselskaber. Vores branche tager også udgangspunkt i fællesskaber samt løsninger og services, som styrker samfundet og den enkeltes livsvilkår.

Det er netop den tanke, som dette papir tager udgangspunkt i. For hvordan sikrer vi, at kommunerne har de bedst mulige rammer for at tage beslutninger for fællesskabets bedste? Det har vi i F&P, branchefor-

eningen for landets forsikrings- og pensionsselskaber, gjort os tanker om.

Måske vil det undre dig, at vi i denne branche har holdninger til, hvad der sker i netop din kommune. Men når vi ser på de udfordringer, som både lokalsamfundet og vores medlemmer står over for – fra klimasikring til forebyggelse af sygdomme – er det klart, at vi alle har en fælles interesse i at finde løsninger, der fungerer for alle.

Det handler om at kombinere vores erfaring og ressourcer med kommunernes viden og nærhed til borgerne for at skabe en bæredygtig fremtid for os alle.

Derfor har vi oplystet en række konkrete forslag, der kan tages med i arbejdet. Nogle af disse ting kan indføres direkte i din kommune, og nogle skal også indføres på Christiansborg, men input fra kommunerne er nødvendigt – ligesom dialogen mellem vores branche og jer i kommunerne er vigtig.

God læselyst
Kent Damsgaard, adm. direktør i F&P

Overblik

Fremtidens lokalmiljø kræver klimasikring

Forslag 1: Fremtidens bygninger skal være klimarobuste

Voldsommere vejr vil stille større krav til bygningers klimasikringsniveau. Derfor bør kommunerne stille strengere krav til dette ved nybyggeri, så borgerne er bedre sikret mod fremtidige vejrskader.

Forslag 2: Krav til byggeri i kystnære områder

Vi har i mange år vidst, at klimaforandringerne vil medføre stigende havniveauer. Trods dette bygges der fortsat i stor stil i kystnære områder. Derfor bør der indføres et anlægsstop i udsatte områder, hvis ikke der laves stærke afværgelsesforanstaltninger.

Forslag 3: Gode bymiljøer med grønne løsninger

God byplanlægning kan være med til at mindske fremtidens klimaskader, hvis det tænkes ind i designet. F&P anbefaler, at der lægges et klimasikringsperspektiv oven på anlægsplanerne i de kommuner, hvor det er relevant.

Forslag 4: Større prioritering af klimatilpasning

Danmark vil opleve skader relateret til klimaforandringerne for 400 mia. kr. over de kommende 100 år. Derfor bør alle udsatte kommuner prioritere klimasikring højere i budgetlægningen for at mindske skadesomfanget og sikre danskerne bedre.

Forslag 5: Krisehåndtering på lokalt niveau

Danmark står over for en stigende mængde trusler. Danskerne er blevet anbefalet at "preppe", men få danskere har indblik i de lokale sikkerheds- og beredskabsforhold. F&P anbefaler, at alle kommuner udarbejder information til alle borgere om de nødvendige lokale informationer.

Mere skov og grøn energi til alle

Forslag 6: Bedre rammer for skovrejsning

Som følge af den grønne trepart skal der rejses 250.000 hektar skov i Danmark. Privat kapital er en nøglefaktor i skovrejsningen. Der bør derfor sikres attraktive vilkår for private investorer i de lokale trepartsforhandlinger, så vi får skabt den skovrejsning, som var tiltænkt.

Forslag 7: Offentlige bygninger til vedvarende energi

Der er et stort behov for at etablere flere kilder til vedvarende energi. Der er mange offentlige bygninger, hvor der med fordel kan placeres solceller på tagene. Der bør skabes et samlet overblik over, hvilke bygninger som kan udbydes til VE-produktion.

Forslag 8: Lokal opbakning til grøn energi

Etablering af vedvarende energi er afgørende for at nå klimamålene. I nogle tilfælde opleves der dog lokal modstand mod etableringen. F&P anbefaler, at der i stigende grad afsøges muligheder for attraktive kompensationsmuligheder for naboer, så opbakningen bevares.

Byer for alle: flere boliger og mere levende lokalsamfund

Forslag 9: Større boligtilbud i de store byer

I Danmark har vi en god og mangfoldig boligmasse. I særligt de større byer er der behov for større udbud. Det forudsætter investeringer. Klare og langsigtede planer for byudviklingen vil styrke interessen for at bygge nye boliger – til gavn for borgere og økonomien.

Forslag 10: Velfærdsbyggerier uden budgetoverskridelser

Danmark står over for et stigende behov for nye velfærdsbyggerier. Det kræver store investeringer og ekspertise. Derfor bør brugen af offentligt-private partnerskaber indtænkes langt oftere, når kommunerne skal bygge plejehjem og andre velfærdsbyggerier.

Forslag 11: Flere bæredygtige bygninger i fremtiden

Byggeriet står for ca. 30 pct. af Danmarks CO2-udledninger. Dette skal nedbringes. F&P anbefaler, at det offentlige skubber på denne udvikling ved at stille skrappe krav til bæredygtige materialer, genbrug og lignende i fremtidige udbud.

En sund kommune

Forslag 12: Fokus på en sundere arbejdsplads

Danskerne bruger en stor del af deres liv på arbejdspladserne. De nye sundhedsråd og kommunerne – via deres rolle som arbejdsgiver – bør have fokus på arbejdspladserne som arena for sundhed og forebyggelse.

Forslag 13: Flere unge i mental trivsel – en indsats mod skolevægring

De stigende udfordringer med mental mistrivsel blandt unge er en alvorlig samfundsudfordring, der kræver handling. Det kræver både øget opmærksomhed og investering i forebyggende initiativer og behandlingstilbud i kommunerne.

Forslag 14: Bedre tilknytning til arbejdsmarkedet med smidigere digitalisering

Det er en kommunal kerneopgave at hjælpe sygemeldte borgere. Derfor bør et tættere samarbejde mellem kommunerne og pensions- og forsikrings-selskaber afsøges, med henblik på at udvikle mere smidige digitale arbejdsgange, der giver mindre bøvnl, og dermed aflaster den sygemeldte borger.

Et værdigt ældreliv

Forslag 15: Ældreboliger – til tiden og til budget

Der er behov for langt flere ældreboliger i fremtiden. Vi anbefaler, at alle kommuner fastlægger en plan for opførelsen af ældreboliger, så boliger fremadrettet udføres i samarbejde med private eksperter som fx pensionsselskaberne.

Forslag 16: Bedre rådgivning til ældre

Ikke alle ældre får glæde af deres frie valg på ældreområdet. Kommunerne spiller en vigtig rolle mht. at gøre information let tilgængelig for den ældre borger. Dette kan fx være igennem en særlig enhed, eller at private aktører tilvejebringer den relevante information.

Forslag 17: Nye seniorbydele

Der er et massivt behov for flere seniorboliger og seniorbofællesskaber i hele Danmark. Boligerne skal bygges på markedsvilkår, men der er behov for at kommunerne fastlægger rammerne. Vi anbefaler, at alle kommuner udarbejder en plan for fremtidige seniorboliger og seniorbofællesskaber.

Fremtidens lokalmiljø kræver klimasikring

Det vilde vejr er allerede en realitet. De fleste af os husker formentlig den voldsomme stormflod i oktober 2023, hvor flere byer blev oversvømmet og de ekstreme nedbørsmængder, der faldt i store dele af 2024. Klimaforandringerne har fået sit tag i os med hyppigere og voldsommere skybrud, længere tørkeperioder og kraftige vinde. Skader efter skybrud og stormflod er omkostningstunge, og frem for alt har skaderne store konsekvenser for både borgere og virksomheder, der får ødelagt deres ejendele og i værste fald også deres hjem eller virksomhed.

Det skal vi gøre noget ved. Og det er heldigvis muligt at gøre meget i hver enkelt kommune. Borgernes egne

forsikringer værner dem mod nogle af de økonomiske omkostninger forårsaget af vejret. Men forsikringerne kan ikke forebygge klimaskaderne eller fjerne byrden for den enkelte, som oplever klimaskader på sit hus eller virksomhed.

Uden styrket klimasikring rundt om i Danmark vil langt flere danskere i fremtiden opleve vejrskader. Derudover vil visse dele af landet risikere, at de kan få sværere ved at forsikre deres hus mod bl.a. skybrud i fremtiden. Derfor bør klimasikring prioriteres langt højere på kommunernes budgetter. Ligeledes skal klimaforandringerne tænkes langt mere ind, når der udstykkes til nye boliger i de danske kommuner.

- Vidste du, at 68 pct. af danskerne er enige, eller helt enige i, at kommunerne bør prioritere klimatilpasning, selvom der er lokale borgere, der er modvillige. Kun 5 pct. er uenige eller helt uenige.

Kilde: Epinion for F&P 2024

- 14 pct. af danskere har oplevet klimarelaterede vejrskader på deres bopæl inden for de seneste 5 år. Størst er tallet i Syddanmark, hvor næsten hver 5. (17 pct.) har oplevet klimarelaterede vejrskader. 23 pct. af danskerne er samtidig bekymrede for, at klimaforandringer kan forvolde skade på den bygning de bor i.

Kilde: Epinion for F&P 2024

Det kræver, at vi ændrer måden, som vi traditionelt har udviklet og bygget vores byer på.

Derfor foreslår F&P:

- Fremtidens bygninger skal være klimarobuste
- Krav til byggeri i kystnære områder
- Gode bymiljøer med grønne løsninger
- Større prioritering af klimatilpasning
- Krisehåndtering på lokalt niveau

Forslag 1: Fremtidens bygninger skal være mere klimarobuste

Fremtidens bygninger skal kunne tåle de mere ekstreme vejrforhold, som bliver en realitet i takt med klimaforandringerne. Mere tørke, mere fugt, vand, nedbør og storm vil påvirke bygningers materialer og konstruktion. Derfor bør der være bedre sammenhæng mellem, hvad vi bygger, hvor vi bygger, og hvilke materialer vi bygger med.

Der er behov for at byggeskik gentænkes, hvis vi skal imødegå klimaforandringerne på en forsvarlig måde. Mange forebyggelsesforanstaltninger er billige at indarbejde i byggerier under opførslen fremfor, når bygninger står færdige. Det gælder for eksempel omfangsdræn, udskiftning af kloakrør eller en pumpebrønd, der kan holde kloakvand ud af kældre og afløb. Men også klimarobuste byggematerialer er helt centrale, når bygninger fremover skal kunne modstå de ekstreme vejrforhold.

Vi anbefaler, at kommunerne fremover stiller langt strammere krav til at nybyggeri klimasikres, så byggeriet som minimum kan modstå en 100-års hændelse.

Forslag 2: Krav til byggeri i kystnære områder

Fremtidens klima vil medføre langt flere klimarelaterede skader fra oversvømmelser, stigende grundvand og skybrud. Det bør medregnes, når kommunerne i fremtiden udstykker ny jord og byplanlægger.

Reglerne om byggeri i kystnære områder er i dag ikke specielt detaljerede. Derfor har kommuner landet over desværre fortsat med at udstykke jord i områder med stor risiko for klimaskader. Over de sidste 25 år er der for eksempel opført 7.000 nye boliger i de allermest klimaudsatte områder¹. Her bør alt byggeri stoppes, da det er økonomisk uholdbart grundet klimaforandringerne.

Fortsættes på næste side

¹ Der bygges løs ved vandet, hvor der er risiko for oversvømmelse | Indland | DR

Der bør etableres et anlægsstop for, at kommuner kan give tilladelse til at bygge i lavtliggende og kystnære områder, medmindre der etableres de nødvendige afværgelsesforanstaltninger.

Vi anbefaler, at alle kommuner, som har lavtliggende og kystnære områder, iværksætter et anlægsstop i klimaudsatte områder, hvor det ikke er muligt at klimasikre langt bedre.

Forslag 3: Gode bymiljøer med grønne løsninger

Fremtidens voldsommere vejr og stigende nedbørsmængder stiller krav til måden, vi håndterer regnvand på i byerne. Generelt skal der tænkes innovativt i by- og boligområder, hvor en stor del af overfladen er belagt med ikke-vandgennemtrængelige materialer som fx fliser og asfalt, hvor de øgede vandmængder vil belaste de eksisterende afløbssystemer og regnkanaler.

Rekreative løsninger kan fx være grønne vægge og tage samt flere beplantede byrum, der kan holde på regnvandet. Også cykelstier kan fungere som kanaler til at lede regnvandet ud i fx en havn.

Rekreative løsninger bør tænkes langt mere ind i byplanlægningen i kommunerne. Der bør også skabes gode motivationsstrukturer, så der etableres flere vandopsamlingspunkter og bassiner til rekreative formål, særligt i byerne, så fremtidens vand fra oven bidrager positivt ved, at der skabes nye bymiljøer fremfor flere skader. Desuden kan regnvand bruges som ressource i forhold til tørkeperioder, hvor vand ofte er en mangelvare. Den rekreative indsats kan dække over den enkelte bygningsejer, men også hele by- og lokalområder.

Vi anbefaler, at alle kommunerne reviderer deres anlægsplaner ud fra et klimasikringsperspektiv og fremadrettet sammentænker byens infrastruktur som en del af løsningen for håndteringen af vand.

Forslag 4: Større prioritering af klimatilpasning

Hvert år bruger vi milliarder af kroner på de skader, som vejret forårsager. Det tal vil vokse voldsomt frem mod udgangen af dette århundrede. DTU har estimeret, at der vil være skader for mere end 400 mia. kr. over de næste 100 år som følge af voldsommere vejr, hvis ikke vi klimasikrer langt mere end i dag². Derfor er der behov for, at vi hurtigst muligt kommer i gang med at klimasikre Danmark langt bedre. Særligt i de kommuner, som er mest udsatte. Det er samfunds-
² [dtu-rapport_nationale_skadesberegninger-2024.pdf \(fogp.dk\)](#)

økonomisk mere hensigtsmæssigt at bygge diger og andre forebyggende tiltag end at bruge milliarder af kroner på at skadesudbedre efter voldsomme vejrhændelser.

Vi anbefaler, at kommunerne prioriterer klimatilpasning i deres investeringer og anlæg højere, herunder i særlig grad ved udsatte områder samt områder af høj økonomisk værdi.

Forslag 5: Krisehåndtering på lokalt niveau

Danmark står over for en stigende mængde trusler. Dels fra klimaforandringer, men også fra cyberangreb og større geopolitisk usikkerhed. Derfor har Beredskabsstyrelsen anbefalet alle danskere at købe ind, så man har de vigtigste fornødenheder i tilfælde af en krise. Det er fornuftigt. Meget af krisehåndteringen hos den enkelte dansker er dog bundet op på de lokale forhold. Hvor skal man for eksempel søge hen i tilfælde af krise, og hvad stilles der op med udsatte borgere?

Information og overblik over, hvad der er et kommunalt ansvar, samt hvad borgerne skal gøre i tilfælde af krisesituationer, mangler i den enkelte kommune. Med udgangspunkt i den risikobaserede dimensionering i de lokale beredskaber, bør kommunerne udarbejde let tilgængelig information om, hvad man som borger selv skal kunne håndtere og vejledning til, hvordan man skal agere i krisesituationer.

Vi anbefaler, at alle kommunerne udarbejder let tilgængelig information til kommunens borgere om, hvordan de skal forholde sig under en krise og en vejledning til, hvor borgerne skal søge hen, og hvem de kan kontakte.

- Vidste du, at 51 pct. af danskerne ikke har noget imod at bo i nærheden af et regnvandsbassin eller et højt dige. Kun 14 pct. ønsker det ikke.

Kilde: Epinion for F&P

- Vidste du, at 71 pct. af danskerne er enige, eller helt enige i, at der fremover ikke må bygges og udstykkes grunde i områder, som er i stor risiko for klimarelaterede vejrskader.

Kilde Epinion for F&P

- Beregninger fra DTU viser, at Danmark kan forvente skader for op mod 400 mia. kr. de næste 100 år, hvis vi ikke vi klimasikrer langt mere.

Kilde: [Rapport nationale skadesberegninger](#)

Mere skov og grøn energi til alle

Den grønne omstilling er en af de største samfundsudfordringer, vi står over for, men også en af de udfordringer, der giver flest muligheder. Også i kommunerne kommer man til at kunne mærke det i fremtiden. Fra skovrejsning og vedvarende energi til borgerinvolvering er det på lokalt plan, at mange af de nødvendige initiativer skal føres ud i livet. For at lykkes kræver det en strategisk indsats og et stærkt samarbejde mellem offentlige og private aktører.

Kommunerne har mulighed for at gå forrest i udviklingen ved at fremme investeringer i grønne projekter og sikre rammerne for bæredygtige løsninger. For eksempel kan kommunerne i samarbejde med pensionselskaber og andre private investorer stå for øget skovrejsning, hvor store sammenhængende skovområder ikke kun bidrager til biodiversitet, men også til produktion af bæredygtige materialer – eksempelvis i de lokale grønne trepartar.

Vi har mulighed for at løfte det grønne niveau i fællesskab. Med den rette planlægning og de rigtige partnerskaber kan kommunerne blive internationale bannerførere for bæredygtig udvikling. En udvikling, der ikke kun fremmer grønne mål, men også skaber nye muligheder for lokale borgere og virksomheder.

Derfor foreslår F&P:

- Bedre rammer for skovrejsning
- Offentlige bygninger til vedvarende energi
- Lokal opbakning til grøn energi

Forslag 6: Bedre rammer for skovrejsning

Der skal etableres 250.000 hektar skov i Danmark over de kommende år som følge af den grønne trepart. Den konkrete udmøntning af aftalen og etableringen af skov er i høj grad et lokalt anliggende. Her har kommunerne en nøglerolle.

Der er en række lokale forhold, som kan få stor indflydelse på omfanget af ny skov og effekterne af dem. For eksempel har placeringen af ny skov, hvor store sammenhængende områder der etableres og typen af skov, stor betydning for effekterne af den grønne trepartsaftale. Derudover har disse faktorer også stor betydning for økonomien i etableringen af skov.

Den grønne trepartsaftale danner rammen for, at der både bliver etableret uberørt skov såvel som produktionsskov. Den kommercielle interesse for at rejse produktionsskov fra investorer afhænger i høj grad af mulighederne for at skabe stordriftsfordele. Hvis etablering af skov skal ske sammen med private investorer

som fx pensionsselskaber, er det nødvendigt, at der skabes store sammenhængende skovområder. Dette kan samtidig have en mere positiv effekt på biodiversiteten og vil dermed have flerfoldige formål.

Vi anbefaler, at kommunerne sammentænker etableringen af skovarealer på tværs af kommunegrænser og sikrer attraktive vilkår for private investorer. Dette indbefatter både etablering af vedvarende energi, klimasikring- og drikkevandsbeskyttelsesordninger i regi af produktionsskov.

Forslag 7: Offentlige bygninger til vedvarende energi

For at sikre en bæredygtig energiforsyning og nå de nationale klimamål er det afgørende at udnytte alle tilgængelige ressourcer til at øge produktionen af vedvarende energi. Offentlige bygninger og infrastruktur repræsenterer et stort og ofte overset potentiale for etablering af solceller, da mange af dem fx har store tagarealer, parkeringsarealer, ikke anvendte byggrunde, der kan udnyttes uden at belaste naturområder eller landbrugsjord.

Der er et stort behov for at etablere flere kilder til vedvarende energi nu såvel som i fremtiden. Der er mange offentlige bygninger, hvor der med fordel kan etableres solceller på tagene. Det foreslås, at kommunerne skaber overblik over deres samlede tagarealer og efterfølgende udbyder deres offentlige bygninger til solceller til private investorer så som pensionsselskaberne. Dette skal selvsagt kun udbydes på bygninger, som har konstruktioner, som kan klare etableringen af solceller på tagene.

- **Stort set alle danskere (91 pct. af danskerne) bakker "i meget høj grad" eller i "høj grad" op om etablering af solceller på tage.**

Kilde: [Visning af: Hvor er de lavthængende grønne teknologier? \(tidsskrift.dk\)](#)

- **Der skal etableres 23 lokale trepartar. Kommunerne i hver lokal trepart udpeger formands- og sekretariatskommuner, og der udpeges en kommunalpolitisk forperson. De lokale trepartar skal udarbejde lokale arealomlægningsplaner på baggrund af det nationalt udmeldt indsatsbehov.**

Kilde: [faktaark-om-lokale-trepartar](#) og [aftale-om-implementering-af-et-groent-danmark](#)

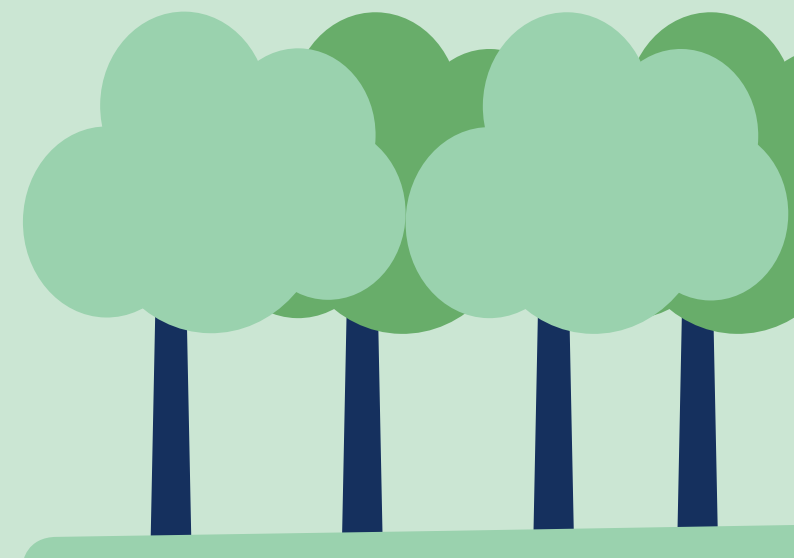
Vi anbefaler, at alle kommunerne skaber et overblik over tilgængelig offentlige arealer på og ved bygninger, som kan anvendes til VE-produktion sammen med private investorer, hvor produktionen udskilles til private aktører. Her bør eventuelle samarbejder mellem kommuner og private aktører sikre så store VE-projekter som muligt.

Forslag 8: Lokal opbakning til grøn energi

Overgangen til vedvarende energi er afgørende for at nå klimamålene, men opsætningen af VE-anlæg kan skabe lokal modstand, især når naboer oplever gener som ændret udsigt, støj eller tab af rekreative områder. Uden lokal opbakning risikerer man forsinkelser, dyre klageprocesser og et negativt fokus på nødvendige klimatiltag.

Kommuner og regioner bør derfor arbejde aktivt på at fremme lokal opbakning til etablering af vedvarende energianlæg som vindmøller og solcelleparker. Dette kan gøres ved at inddrage lokale borgere i planlægningsprocessen, sikre gennemsigtighed om beslutninger og tilbyde konkrete kompensationsordninger til berørte beboere eller etablere forskønnelsesprojekter ifm. solcelleanlæg ved hjælp af natur. Eksempler på tiltag kan være etablering af lokale VE-fonde, der støtter projekter i nærområdet, rabatordninger på elregninger for naboer til anlæggene, eller direkte økonomisk kompensation for visuelle gener.

Vi anbefaler, at kommunerne i forbindelse fremtidige VE-anlæg afsøger mulige attraktive kompensationsmuligheder for naboer, og at der etableres forskønnelsesprojekter, så den grønne omstilling ikke har negative effekter for lokalområder.

Byer for alle: flere boliger og mere levende lokalsamfund

Boligen er en af de vigtigste elementer i danskernes liv. Adgang til gode boliger er derfor et centralt politisk spørgsmål for borgere såvel som kommuner. Boligpolitikken er afgørende både i store byer og mindre byområder, da den påvirker befolkningstilvækst, økonomisk udvikling og den lokale velfærd. Det handler både om at sikre, at der er tilstrækkelig antal boliger, at de lever op til borgernes krav samt at sikre attraktive boligområder, der kan støtte lokalsamfundets udvikling.

Boligpolitikken spiller derfor en central rolle for kommunernes fremtidige tiltrækningskrav og i forhold til at skabe økonomisk bæredygtige og attraktive lokalsamfund.

For at udvikle den danske boligmasse fremover er der behov for store offentlige såvel som private investeringer. Det kræver, at der er gode politiske rammer, som understøtter dette og samtidig tager højde for de lokale interesser i forhold til boligsammensætningen. Den danske pensionssektor har mere end 200 mia. kr. investeret i danske ejendomme og har igennem en år-række bidraget til at skabe gode boliger til danskerne på tværs af landet og sociale skel.

Fortsatte investeringer i den danske boligmasse kræver imidlertid, at der er gode og stabile rammevilkår, som skaber transparens om investeringerne.

Derfor foreslår F&P:

- Større boligtilbud i de store byer
- Velfærdsbyggerier uden budgetoverskridelser
- Flere bæredygtige bygninger i fremtiden

Forslag 9: Større boligtilbud i de store byer

I Danmark har vi en god og mangfoldig boligmasse. Vi har boliger med stor historisk værdi, nyopførte boliger, boliger baseret på fællesskaber, boliger til enlige og alt ind imellem. Efterspørgslen efter boliger i de større byer er dog vokset kraftigt over de seneste årtier, hvilket har skabt et stigende prispres. Samtidig er byggeriet gået i stå efter Covid-pandemien grundet blandt andet stigende materialepriser og renteniveauer.

For at skabe rum for mangfoldige storbyer med diverse beboersammensætninger er der behov for at udbuddet af boliger øges de kommende år. Dette gælder særligt i de største byer som København og Århus. I København forventes antallet af beboere at vokse med 120.000 frem mod 2060. Kommunerne er afhæn-

gige af private aktører opfører boligerne. Et godt samarbejde og gode rammevilkår fra kommunens side er derfor afgørende for at skabe det nødvendige udbud af nye boliger.

Etablering af boliger forudsætter investeringer. Derfor bør kommunerne tydeliggøre byggeambitionerne langt mere og i endnu højere grad samtænke boligopførelse med private investorer i god tid. Kun på den måde kan boligplanlægning skabes i god tid – til gavn for økonomien, borgere og forudsigelighed i projekterne.

Vi anbefaler, at kommunerne fastlægger en klar plan for deres boligudvikling frem mod 2050 og samtidig sikrer tilgængelige og økonomisk attraktive byggegrunde med stabile rammevilkår, hvor der kan etableres alle typer boliger. Det anbefales samtidig, at kommunerne gør byggegrundene særlig attraktive med klargjort infrastruktur, gode og stabile lokalplaner og fasttrack til godkendelse med henblik på at minimere bureaukrati.

Forslag 10: Velfærdsbyggerier uden budgetoverskridelser

Danmark står over for et stigende behov for nye velfærdsbyggerier som skoler, hospitaler og plejehjem for at imødekomme befolkningsvækst, flere ældre og krav om bedre faciliteter. Det kræver store byggeprojekter og store investeringer. Desværre ender mange af disse byggerier med store forsinkelser, store overskridelser af budgettet og lavere kvalitet end ventet. Det er ikke samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt. Offentligt-private Partnerskaber (OPP) er en effektiv løsning, da de kombinerer det offentliges ansvar for velfærd med private virksomheders ekspertise, innovation og finansielle kapacitet.

- 54 pct. af danskerne er enige, eller helt enige i, at det offentlige i større udstrækning bør gøre brug af offentlige-private partnerskaber til at bygge velfærdsbyggerier. Kun 6 pct. er uenige, eller helt uenige.

Kilde: Epinion for F&P 2024

Pensionskasserne har stor erfaring og ekspertise i store bygge- og anlægsprojekter og har historisk derfor haft langt større succes med at levere til aftalte tid, pris og kvalitet. Fx har 13 af 16 supersygehuse overskredet tid og budget, mens pensionskasserne har leveret til pris i 13 ud af 14 Offentlige-Private Partnerskaber siden 2015.

Derfor bør brugen af offentligt-private partnerskaber indtænkes langt oftere, når kommunerne skal bygge plejehjem og andre velfærdsbyggerier.

Vi anbefaler, at alle kommuner indfører et lokalt OPP-tjek. Det betyder, at næste gang der skal opføres et velfærdsbyggeri i kommunen, så forpligter kommunen sig til at undersøge, om der er andre aktører end kommunen, som har bedre forudsætninger og specialkompetencer til at opføre velfærdsbyggeriet til tiden og til prisen.

Forslag 11: Flere bæredygtige bygninger i fremtiden

Byggeriet står for ca. 30 pct. af Danmarks CO2-udledninger og spiller dermed en central rolle i vores klimamål. Meget af udledningen er koblet til nybyggeri og renovering af eksisterende bygninger. Her spiller kommunerne en central opgave i at sikre, at nybyggeri og renoveringer foregår så bæredygtigt som muligt. Kommunerne skal skabe et stærkt økosystem og marked for bæredygtigt byggeri ved at anvende disse metoder i de offentlige byggerier. Det kan ske ved at kommunerne fremmer bæredygtigt byggeri i de kommunale udbud ved at stille krav til materialer, genbrug, energi og affaldsminimering.

Vi anbefaler, at alle kommunerne stiller krav i deres udbud til blandt andet brugen af bæredygtige materialer, genbrug og inddragelse af elementer som fremmelse af biodiversitet.

En sund kommune

Den politiske aftale om en sundhedsreform fra november 2024 kommer grundlæggende til at ændre den rolle, kommunerne spiller i vores sundhedsvæsen. Kommunerne får i kraft af oprettelse af 17 sundhedsråd en rolle i at sikre, at det samlede sundhedsvæsen hænger sammen.

Det betyder, at der i sundhedsrådene skal prioriteres indsatser, der sikrer borgernes trivsel samtidig med, at risikoen for fremtidig alvorlig sygdom mindskes. Det kræver, at sundhedsrådene arbejder tæt sammen med private aktører og civilsamfundet for at sikre, at sundhedstilbuddene er tilgængelige, relevante, og virker som de skal. Det gælder også, når det kommer til at håndtere komplekse sundhedsudfordringer som mental mistrivsel blandt unge, forebyggelsesrettede indsatser og de udfordringer, der følger med en aldrende befolkning.

For at lykkes med denne opgave er det vigtigt at tænke nyt og inddrage de mange ressourcer og kompetencer, der allerede findes i samfundet. Kommunerne evne til at samarbejde på tværs og tage initiativ til virksomme løsninger er afgørende for, hvordan vi udvikler fremtidens sundhedsvæsen – et sundhedsvæsen, der er tæt på borgerne, og som sætter forebyggelse og trivsel i centrum.

Derfor foreslår F&P:

- Fokus på en sundere arbejdsplads
- Flere unge i mental trivsel – en indsats mod skolevægring
- Bedre tilknytning til arbejdsmarkedet med smidigere digitalisering

Forslag 12: Fokus på en sundere arbejdsplads

Mange forbinder offentlig velfærd med sundhedsvæsenet. Men at sikre en sund befolkning starter langt tidligere end borgerens kontakt med lægen og sygehusene. Sundhed – og dermed en høj livskvalitet – starter med at sikre gode muligheder hos den enkelte borger til at træffe sunde valg. Forebyggelse er en nøglekomponent til at sikre en sund befolkning.

Danskerne bruger en stor del af livet på deres arbejdsplads. Derfor er et godt arbejds- og sundhedsmiljø afgørende, og derfor bør kommunerne have fokus på egen rolle som arbejdsgiver og at arbejde sammen med de øvrige lokale arbejdsgivere om at understøtte arbejdspladserne som arena for sundhed og forebyggelse.

Omdrejningspunktet for de sundhedsfremmende indsatser på arbejdspladsen bør være de sygdomsramte, som Sundhedsstyrelsens sygdomsbyrderapport

peger på er primære årsager til langvarigt sygefravær. Det er depression, lænderygsmærter, nakkesmerter, slidgigt og angst. Fx peger rapporten på, at der er mere end 4.000 ekstra førtidspensioner årligt alene blandt personer med lænderygsmærter sammenlignet med personer uden lænderygsmærter.

Vi anbefaler, at de nye sundhedsråd og kommunerne i samarbejde med lokale arbejdsgivere og - i sin egen rolle som arbejdsgiver - har fokus på at understøtte arbejdspladserne som arena for sundhed og forebyggelse.

Forslag 13: Flere unge i mental trivsel – en indsats mod skolevægring

De stigende udfordringer med mental mistrivsel blandt unge er en alvorlig samfundsudfordring, der kræver handling. Angst, stress og depression rammer flere unge end nogensinde før. Den udvikling skal vi have vendt. Det påvirker nemlig ikke kun de unges uddannelse, sociale liv og fremtidige arbejdsmarkedstilknytning, men også samfundets økonomi og sammenhængskraft.

Mistrivsel og skolevægring har konsekvenser for de unge og deres familier. De lange ventetider i den offentlige børne- og ungdomspsykiatri forværrer problemet, idet unge risikerer at stå uden nødvendig hjælp, når de har allermost brug for det. Dette kan føre til skolevægring, forværring af deres tilstand og større behov for omfattende behandling senere. Forsikrings- og pensionsbranchen oplever desværre også, at denne udvikling rammer de unge hårdt. Branchen har set en kraftig vækst i fx andelen af børn og unge under 18 år, der fik hjælp til enten at komme til psykolog eller psykiater. Fra 2022 til 2023 steg andelen af unge som fik hjælp gennem vores branche med 27 procent. Det er en kraftig vækst, som kalder på øjeblikkelig handling.

Vi anbefaler, at kommunerne styrker de unges mentale trivsel og sætter fokuseret ind mod skolevægring. Det kræver både øget opmærksomhed og investering i forebyggende initiativer og behandlingstilbud. Alle kommuner bør implementere og styrke et let tilgængeligt tilbud til unge i mistrivsel.

Forslag 14: Bedre tilknytning til arbejdsmarkedet med smidigere digitalisering

Langt de fleste danskere i beskæftigelse har forsikringer gennem deres pensionsordning, der giver erstatning, hvis de på grund af sygdom eller ulykke midlertidigt eller varigt ikke kan arbejde. Det samme

“

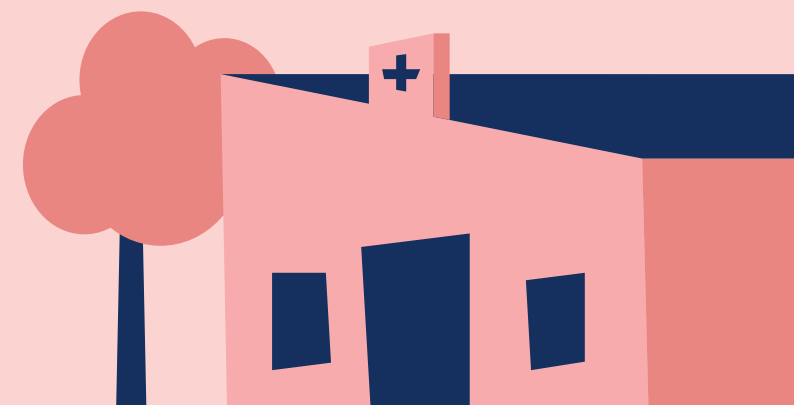
Fra 2022 til 2023 steg andelen af unge som fik hjælp gennem vores branche med 27 procent

gør sig gældende for personer, der er kommet til skade på arbejde, hvor arbejdsgiverens arbejdsulykkesforsikring dækker. Mange selskaber har indsatser, der hjælper borgeren med at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet.

Sygemeldte borgere skal have en bedre tilknytning til arbejdsmarkedet. Derfor vil det være hensigtsmæssigt med en mere smidig udveksling af de nødvendige helbredsoplysninger mellem de relevante aktører, der er i berøring med den sygemeldte borger. Det kan fx være oplysninger fra en kommunal sygedagpengesag, data om indsatser i pensions- og forsikringselskaber, deling af lægeattester, der allerede er indhentet fra en anden aktør m.v.

Det skal naturligvis altid være med udgangspunkt i borgerens samtykke og ønske.

Vi anbefaler, et tættere samarbejde mellem kommunerne og pensions- og forsikringsselskaber med henblik på at udvikle mere smidige digitale arbejdsgange, hvilket vil have potentiale til at aflaste den sygemeldte borger. Det vil desuden kunne bidrage til, at den sygemeldte lettere kan overskue og handle ift. egen situation og fremtid og bringe den sygemeldte hurtigere tilbage til arbejde.

Et værdigt ældreliv

Demografien i Danmark er under forandring. Frem mod 2060 forventes antallet af 65+ årige af stige med 35,8 pct. fra 1,18 mio. i 2021 til 1,60 mio. i 2060. Den største stigning sker blandt de 80+ årige, hvor antallet forventes at stige med 130,6 pct.³

Med en aldrende befolkning står mange kommuner over for en vigtig opgave: at sikre gode rammer og tilbud for deres ældre medborgere, trods det stigende antal.

Det kræver blandt andet, at der er nok boliger, som matcher borgernes behov gennem hele livet. Fra seniorboliger til ældreboliger og plejehjem skal boligmassen i fremtiden være både tilstrækkelig, af høj kvalitet og bæredygtig. Det kræver nytænkning, langsigtede planer og stærke samarbejder mellem kommunerne og private aktører. Ligeledes er der behov for at styrke borgernes valgmuligheder gennem god rådgivning.

Kommunerne spiller en vigtig og central rolle i at sikre, at udviklingen af kommunen ikke blot sker som en reaktion på et akut opstået behov, men i stedet sker som en proaktiv og strategisk indsats. Det er ikke nemt. For at lykkes med det, er det nødvendigt at samarbejde med det omkringliggende samfund som pensionsselskaber og andre private investorer, der har

³ Antallet af ældre i Danmark stiger – se statistikken (aldresagen.dk)

det kendskab og erfaring, samt de ressourcer og den kapacitet det kræver, til at levere store byggeprojekter til tiden og til budgettet.

Det er ikke nok, at boligerne bliver bygget. Det er også væsentligt, at de opfylder borgernes krav om fleksibilitet og tilpasning til individuelle behov. Her er det ligeledes vigtigt at støtte borgerne i deres valg. Gennemsigtige processer og rådgivning kan hjælpe med at styrke de ældres mulighed for selv at træffe valg, der passer til deres livssituation. Så borgeren mødes i øjenhøjde.

Med klare strategier og samarbejder, kan kommunerne tage styringen og skabe stærkere lokalsamfund, hvor alle har adgang til gode boliger. Dette er ikke kun en investering i mursten, men i trivsel, livskvalitet og fremtidens bæredygtige lokalsamfund.

Derfor foreslår F&P:

- Ældreboliger – til tiden og til budget.
- Bedre rådgivning til ældre
- Nye seniorbydele

Forslag 15: Ældreboliger – til tiden og til budget

Med en voksende ældrebefolkning er det afgørende, at Danmark kan opføre tilstrækkeligt med ældreboliger, der både opfylder de ældres behov og er øko-

nomisk bæredygtige. Mange kommuner står over for opgaver med at finansiere og planlægge opførelsen af disse boliger. Derfor er det oplagt at inddrage private aktører, som har den nødvendige ekspertise og ressourcer. Pensionsselskaberne har allerede stor erfaring med store byggeprojekter og har dokumenteret succes med at levere til tiden og inden for budgettet. Ved at etablere et tættere samarbejde mellem kommunerne og pensionsselskaberne kan vi sikre, at ældreboliger bliver opført hurtigt og effektivt, samtidig med at kvaliteten og borgernes behov prioriteres.

Vi anbefaler, at alle kommuner fastlægger en plan for opførelsen af ældreboliger, så boliger fremadrettet udføres i samarbejde med private eksperter som fx pensionsselskaberne. Dette kan ske som friplejehjem, hvor pensionsselskaberne bidrager med finansiering, projektledelse og byggeteknisk viden, mens non-profit civilsamfundsorganisationer står for at drive plejehjemmene.

Forslag 16: Bedre rådgivning til ældre

Ikke alle ældre får glæde af deres frie valg på ældreområdet. Mange ældre er desværre i en fysisk eller psykisk tilstand, uden pårørende eller på anden måde forhindret eller svækket, hvilket betyder at de kan være udfordret på at kende deres rettigheder eller at navigere i valgmuligheder. Derfor er der behov for bedre vejledning og plejerådgivning, så man som borger kan tilvælge de tilbud, der passer bedst til ens præferencer – uagtet om det er et offentligt eller privat tilbud.

Som borger skal det være nemt at navigere i de forskellige tilbud. En ny plejerådgivning kan derfor tilbydes, når en borger bliver visiteret til et plejeforløb eller en plejehjemsplads og dermed skal træffe beslutning om valg af leverandør.

Vi anbefaler, at alle kommunerne etablerer en enhed eller gennem private aktører tilvejebringer let tilgængelig information for alle ældre borgere om deres muligheder, og hjælper dem med at navigere i beslutningsprocesserne ifm. de ældres frie valg.

Forslag 17: Nye seniorbydele

Der er et massivt behov for flere seniorboliger og seniorbofællesskaber i hele Danmark. Boligerne skal bygges på markedsvilkår, men der er brug for at kommunerne lægger planer for, hvordan det skal indgå i udviklingen af byer og lokalsamfund. Hver kommune bør lægge en seniorboligstrategi, som baner vej for mere nybyggeri fra pensionsselskaber og andre private investorer. Det er afgørende for private investo-

“

Det er ikke nok, at boligerne bliver bygget. Det er også væsentligt, at de opfylder borgernes krav om fleksibilitet og tilpasning til individuelle behov

rers mulighed for at bygge de nødvendige boliger, at der forelægger klare planer og rammer for hvor, hvor mange og hvordan der skal etableres nye seniorboliger og seniorfællesskaber.

Vi anbefaler, at alle kommuner udarbejder en plan for fremtidige seniorboliger og seniorbofællesskaber i deres kommune. Planen bør blandt andet tage stilling til, i hvilke områder af kommunen at boligerne skal etableres, og kommunen bør samtidig klarlægge områderne med henblik på opførelse af boliger, herunder den underliggende infrastruktur m.m.

- **Det estimeres, at der er behov for 70.000 nye seniorboliger frem mod 2030⁴. Dette gælder både i de større byer og i landdistrikterne.**
- **66 pct. af danskerne er bekymrede for, om der er tilstrækkeligt med plejehjem og ældreboliger i fremtiden. 69 pct. af danskerne mener samtidig, at det er en god idé, at danske pensionsselskaber bygger og vedligeholder plejehjem.**

Kilde: Epinion for F&P

Philip Heymans Allé 1,
2900 Hellerup,
Telefon 41 91 91 91,
www.fogp.dk

F&P er brancheorganisation for forsikrings- og pensionsselskaber. Vi varetager branchens interesser og arbejder for, at branchen bliver kendt for sit bidrag til at løse nogle af de største udfordringer, det danske og internationale samfund står over for. Det drejer sig om velfærd og tryghed for den enkelte dansker, og det drejer sig om bæredygtighed og den nødvendige grønne omstilling.